

gemeente
Haarlemmermeer

De leden van de gemeenteraad van Haarlemmermeer

Postbus 250
2130 AG Hoofddorp

Bezoekadres:
Raadhuisplein 1
Hoofddorp
Telefoon 0900 1852
Faxnummer 023 563 95 50

Verzenddatum

30 AUG. 2019

Cluster Veiligheid
Contactpersoon mr. Martijn Hoogewerf
Telefoon 0900 1852
Uw brief 10 juli 2019
Ons kenmerk 2019.0048159
Bijlage(n) Geen
Onderwerp Beantwoording schriftelijke vragen van de fractie van GroenLinks over
PFOS-verontreiniging in de gemeente Haarlemmermeer, met name op en
rond de luchthaven Schiphol

Geachte heer, mevrouw,

Op 11 juli 2019 ontvingen wij schriftelijke vragen van de fractie van GroenLinks over PFOS-verontreiniging in de gemeente Haarlemmermeer, met name op en rond de luchthaven Schiphol. Onderstaand treft u de beantwoording aan.

Vraag 1

Welke ontwikkelingen zijn er sinds voorjaar 2018 geweest met betrekking tot de grondverplaatsing van Schiphol-Oost naar Aalsmeerderbrug?

Antwoord:

De licht verontreinigde grond van het traject Hoogwaardig Openbaar Vervoer (HOV) is in 2018 getransporteerd en tijdelijk opgeslagen op de al met PFOS verontreinigde locatie Aalsmeerderweg 666 te Rozenburg. Deze licht verontreinigde grond is door de provincie Noord-Holland (hierna: de provincie) als tijdelijke opslag, conform de regelgeving, gemeld bij de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied (OD). De grond is in overeenstemming met onze Beleidsregel PFOS/PFOA (2018.0014073) toegepast.

De melding van tijdelijke opslag zonder bestemming is eind 2018 door de provincie aangepast naar opslag met bestemming. De grond is toegepast op de locatie zelf, ter afdekking van de aanwezige verontreiniging met PFOS op de locatie en ter verdere inrichting van de locatie.

Vraag 2

Is alle grond inmiddels verplaatst?

Antwoord:

Ja, zie het antwoord op vraag 1.

Vraag 3

Naar aanleiding van de onrust rond de verplaatsing van deze grond is er vorig jaar een inloopbijeenkomst voor, met name, inwoners van Rijsenhout georganiseerd door Provincie Noord-Holland in Schiphol-Rijk. Tijdens die bijeenkomst is o.a. toegezegd het grondwater te monitoren op de mogelijke uitstroom van PFOS/PFOA uit deze vervuilde grond. Zijn deze metingen inmiddels afgerond?

Antwoord:

De monitoring is geen eis op grond van de Wet bodembescherming die door de OD is gesteld. Bij navraag heeft de provincie aangegeven dat de monitoring is uitgevoerd en dat de bewoners hierover worden geïnformeerd.

Vraag 3a

Zo ja, wat was de uitkomst?

Antwoord:

De provincie zal zelf over de uitkomsten van de monitoring communiceren.

Vraag 3b

Zo ja, kunt u de gemeenteraad de uitkomsten doen toekomen?

Antwoord:

Ja, dat zullen wij doen nadat de provincie over de uitkomsten van de monitoring heeft gecommuniceerd.

Vraag 3c

Zo nee, wanneer zijn deze resultaten beschikbaar?

Antwoord:

De provincie heeft aangegeven dat zij de inwoners na het zomerreces zal informeren over de resultaten.

Vraag 3d

Zo ja, zijn de resultaten van deze onderzoeken gecommuniceerd met de bezoekers van de inloopbijeenkomst en met de inwoners van Rijsenhout? Zo nee, waarom niet?

Antwoord:

Nee, zie het antwoord op vraag 3c.

Vraag 4

Welke rol ziet u voor de gemeente als het gaat om de communicatie over dit dossier richting inwoners en bedrijven?

Antwoord:

De communicatie naar bewoners is geïnitieerd en georganiseerd door de provincie, als initiatiefnemer. Wij zijn bevoegd gezag in het kader van het toepassen van voor hergebruik geschikte grond en wij hebben deze toezichtstaak neergelegd bij de OD. De gemeente en de OD ondersteunen, waar nodig, de communicatie door de provincie.

Vraag 5

Zijn de uitkomsten van de PFOS/PFOA-metingen, zoals vermeld op de website van de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied, bij u bekend?

Antwoord:

Ja, de PFOS- en PFOA-kaartlagen op de website van de OD zijn bij ons bekend. Voor het maken van deze kaartlagen hebben wij gegevens aangeleverd bij de OD.

Vraag 5a

Zo ja, sinds wanneer?

Antwoord:

Sinds 2017 is steeds meer onderzoek gedaan naar het voorkomen van PFOS in de bodem en is de OD op kaart gaan bijhouden waar PFOS is gemeten. Wij zijn sindsdien op de hoogte van de kaart.

Vraag 5b

Zo ja, waarom heeft u de gemeenteraad niet actief geïnformeerd?

Antwoord:

De gemeenteraad is wel actief geïnformeerd. In 2017 hebben wij de gemeenteraad op de hoogte gesteld via het 'Besluit tot vaststelling van een beleidsregel voor het toepassen van PFOS- en PFOA-houdende grond en baggerspecie op de landbodem in de gemeente Haarlemmermeer' (2017.0055034) en met het raadsvoorstel 'Nota bodembeheer' (2018.0014079).

Vraag 5c

Zo nee, dan is de vraag welke afspraken u heeft met Schiphol en de Omgevingsdienst over het delen van dergelijke informatie?

Antwoord:

Zie het antwoord op vraag 5b. De bij de OD openbaar beschikbare data worden periodiek verwerkt in de PFOS- en PFOA-kaartlagen op de website van de OD. Die informatie is voor eenieder te raadplegen via <http://www.odnzk.nl>.

Vraag 6

Is bekend wat de bron of bronnen zijn van de vervuiling met PFOS op en rond Schiphol?

Antwoord:

De informatie betreft zowel diffuse verontreiniging – een verontreiniging met stoffen die min of meer gelijkmatig verdeeld zijn over een relatief grote oppervlakte – als verontreiniging te relateren aan historische incidenten. De diffuse verontreiniging heeft geen direct herleidbare

relatie tot een bron en is aanwezig binnen en buiten de gemeente. Er zijn (internationale) signalen dat dergelijke verontreinigingen alom in de bodem aanwezig zijn. Onderzoek naar het voorkomen van verontreiniging in onze regio door de OD bevestigt dit beeld. Toepassing van grond en bagger voordat die op PFOS werd geanalyseerd kan bijgedragen hebben aan de aanwezigheid van verontreiniging.

Vraag 7

Bent u het met GroenLinks eens dat bovenstaande betekent dat al het grondverzet op Schiphol stilgelegd had moeten worden?

Antwoord:

Schiphol is bekend met de Wet bodembescherming, het Besluit bodemkwaliteit (Bbk) en de Beleidsregels PFOS/PFOA van Gedeputeerde Staten van de provincie (saneren) en ons college (hergebruik). Met deze beleidsregels is een verantwoorde invulling gegeven aan de zorgplicht. De OD ontvangt in dit kader meldingen en houdt hier namens ons toezicht op.

Door het ontbreken van een afzetmarkt van herbruikbare grond, het voorlopige verbod op stort en het vooralsnog ontbreken van vergunde reinigingslocaties heeft Schiphol zich genooddaakt gezien binnen haar bestaande vergunning een nieuwe vaste inrichting voor (tijdelijke) opslag voor PFOS/PFOA-houdende grond aan te vragen. Die vergunning is verleend en de opslaglocatie is inmiddels ingericht, maar nog niet in gebruik genomen. Zolang binnen de kaders van genoemde wet- en regelgeving gewerkt wordt, is er geen aanleiding tot het stilleggen van werken. Wij zijn het daarom niet met de fractie van GroenLinks eens dat al het grondverzet stil had moeten worden gelegd.

Vraag 8

Vanaf de Tweeduizend El in Lijnden, tussen Hoofddorp en Badhoevedorp, is te zien dat ook hier sinds enige tijd een grote hoeveelheid grond wordt opgeslagen. Betreft dit ook grond die vervuild is met PFOS en/of PFOA?

Antwoord:

Ja, dit betreft ook grond die is verontreinigd met PFOS en/of PFOA. Schiphol heeft binnen haar vergunning al enkele tijdelijke opslagplaatsen en heeft nu (mede ter vervanging) een vaste opslagplaats ingericht. De locatie aan de Tweeduizend El is één van de tijdelijke opslagplaatsen die wordt gebruikt zolang de vaste opslagplaats nog niet in gebruik is genomen, in afwachting van de uitkomst van de bezwaarprocedure.

Vraag 9

Welke instantie houdt toezicht op de grondverplaatsingen en de PFOS/PFOA-onderzoeken op Schiphol? Is dit (ook) een taak van de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied? Welke rol heeft de gemeente Haarlemmermeer respectievelijk de provincie Noord-Holland hierin?

Antwoord:

Het milieutoezicht op (tijdelijke) opslag van grond is door ons bij de OD ondergebracht. Het bodemtoezicht bij toepassingen van volgens de Beleidsregel PFOS/PFOA Haarlemmermeer voor hergebruik geschikte grond is ook door ons bij de OD ondergebracht. Het bodemtoezicht bij saneringen van volgens de Beleidsregel PFOS/PFOA Noord-Holland sterk verontreinigde grond is door Gedeputeerde Staten van de provincie bij de OD ondergebracht.

Vraag 10

Klopt het dat het niet goed mogelijk is grond die vervuild is met PFOS en/of PFOA te saneren?

Antwoord:

Saneren van sterk PFOS en/of PFOA verontreinigde grond kan door middel van het afgraven hiervan en vervolgens de grond te storten of aan te bieden aan een grondreiniger. Over het algemeen kan nu niet gestort worden (landelijk stortverbod voor dergelijke grond) en grondreinigingsbedrijven zijn op dit moment nog niet in staat (kosteneffectief) te reinigen. Tot die tijd resteert slechts tijdelijke opslag.

Vraag 10a

Zo ja, wat betekent dit dan voor de grond op Schiphol die zo ernstig vervuild is?

Antwoord:

De Beleidsregel PFOS/PFOA Noord-Holland geeft aan dat er bij overschrijding van de grenswaarde in de basis rekening gehouden moet worden met een (spoedige) sanering. De initiatiefnemer (Schiphol) heeft de mogelijkheid aan te tonen dat in de feitelijke situatie geen spoedeisende sanering noodzakelijk is. In de praktijk blijkt veelal sprake van projectmatige ontgravingen. Alleen de vrijkomende grond wordt afgevoerd. Het is bij het ontbreken van risico's niet noodzakelijk alles te saneren. Voor grond die nog niet gereinigd kan worden, heeft Schiphol binnen haar vergunning diverse (tijdelijke) opslaglocaties ingericht.

Vraag 10b

Wat is de uiteindelijke bestemming van de grond van Schiphol die minder ernstig is vervuild met PFOS en/of PFOA?

Antwoord:

De uiteindelijke bestemming van tijdelijk opgeslagen niet ernstig verontreinigde grond is de verantwoordelijkheid van de initiatiefnemer (Schiphol). Secundaire grondstoffen worden geacht te worden hergebruikt. Aan de tijdelijke opslag is een maximale termijn van drie jaar gekoppeld. Niet ernstig verontreinigde grond is op basis van de Beleidsregel PFOS/PFOA Haarlemmermeer nu al geschikt voor hergebruik binnen de eigen gemeente en enkele regiogemeenten. Het door het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat op 8 juli 2019 vastgestelde landelijk handelingskader voor hergebruik van PFAS-houdende grond – PFAS is de stofgroep waartoe PFOS, PFOA en GenX behoren – en baggerspecie moet het gemakkelijker maken om op een verantwoorde manier binnen Nederland PFAS-houdende grond te hergebruiken. Ook binnen de regio Noordzeekanaalgebied wordt gewerkt aan het accepteren van vrijkomende grond. Op dit moment zijn er nog geen grootschalige toepassingen aan de orde.

Vraag 11

Wat betekent het voor de beleidsregel PFOS/PFOA van de gemeente Haarlemmermeer dat de Rijksoverheid in dit dossier de regie neemt en met eigen (vooralsnog voorlopige) normen komt? Betekent dit bijvoorbeeld dat er een ander oordeel wordt geveld over de ernst van de vervuiling met PFOS/PFOA op de diverse plekken op en rond Schiphol?

Antwoord:

Het is aan lokale overheden hoe om te gaan met het handelingskader. Al geldende lokale beleidskaders kunnen gewoon van kracht blijven. In onze regio worden de beleidsregels voor het einde van dit jaar geëvalueerd in het licht van het landelijk handelingskader.

Vraag 12

Wat betekent het voor rolverdeling van de betrokken overheden (Rijk, Provincie, gemeente Haarlemmermeer en Hoogheemraadschap Rijnland) en de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied dat de Rijksoverheid in dit dossier een regierol op zich neemt?

Antwoord:

De rolverdeling tussen de bevoegde overheden is wettelijk bepaald en wijzigt niet door een handelingskader. Feitelijk geeft het ministerie met het perspectief een algemeen advies over hoe lokale bevoegde gezagen om kunnen gaan met betrekking tot de niet genormeerde stoffen PFOS, PFOA en GenX. Decentrale bevoegde gezagen kunnen hier beargumenteerd van afwijken, want zij zijn verantwoordelijk voor het eigen bodembeleid. Voor onze gemeente bestaat al onderbouwd en verantwoord beleid.

Vraag 13

Klopt onze analyse dat er sprake is van een impasse rond de toepassing van met PFOS en/of PFOA vervuilde grond en/of bagger? Zo ja, wat betekent dat dan in de praktijk voor onze gemeente?

Antwoord:

Nee, die analyse klopt niet. De mogelijkheid van toepassing is goed geregeld in de Beleidsregel PFOS/PFOA Haarlemmermeer. Wij hebben echter alleen bevoegdheid over ons eigen grondgebied. Buiten de gemeenten in het Noordzeekanaalgebied en een aantal gemeenten rondom de fabriek van Chemours in Zuid-Holland (Dordrecht en omstreken) was het afzetgebied voor PFOS/PFOA-houdende grond tot nu toe echter gering. Ook de grondbranche (grondreinigers, grondopslag) wacht af zolang zij niet meer zekerheid heeft over de afzetmarkt. Het handelingskader is hierin een belangrijke eerste landelijke stap, maar is voorlopig een tijdelijke dringende aanbeveling. Dit verandert pas als het handelingskader in landelijke regelgeving is opgenomen. Tot die tijd kan acceptatie niet juridisch afgedwongen worden. Het is daarom afhankelijk van de vraag hoe de lagere overheden en de grondbranche zullen acteren op het handelingskader. Het is in ieder geval van belang de regionaal ingezette samenwerking tot acceptatie van elkaars grond in het Noordzeekanaalgebied voort te zetten en de samenwerking ook buiten de regio te vergroten. Tot die tijd zal bij lokale projecten nagegaan moeten worden hoe de hoeveelheid vrijkomende grond te beperken, tot meer toepassingslocaties te komen en mogelijkheden te bieden voor tijdelijke opslag.

Vraag 14

Bent u het met GroenLinks eens dat op grond van de Kamerbrief van 13 december 2018 de uitzonderingspositie van deze partij grond/bagger niet langer houdbaar is en dat u de partij bij Meergrond zult moeten (laten) onderzoeken op de aanwezigheid van PFOS en PFOA?

Antwoord:

Nee, dat zijn wij niet met de fractie van GroenLinks eens. In de Beleidsregel PFOS/PFOA Haarlemmermeer is opgenomen dat voor het toepassen van de partijen grond en baggerspecie die opgeslagen zijn in inrichtingen, de onderzoekseis geldt uit artikel 3 van de beleidsregel. De risico's voor de volksgezondheid en het ecosysteem zijn beperkt. Daarom hebben wij in de beleidsregel een overgangsbepaling opgenomen voor grond en baggerspecie die ten tijde van de inwerkingtreding van de beleidsregel was opgeslagen in daartoe erkende inrichtingen in de gemeente Haarlemmermeer, met het doel deze partijen te hergebruiken in de gemeente. Deze overgangsbepaling geldt niet alleen voor Meergrond, maar voor alle in inrichtingen opgeslagen partijen.

In de overgangsbepaling is opgenomen dat de grond en bagger mag worden hergebruikt conform de beleidsregel. Uit artikel 3 van de beleidsregel volgt dat onderzoek noodzakelijk is op basis waarvan de toepassing binnen de kaders van de beleidsregel getoetst kan worden. Er is dus geen sprake van vrijstelling van onderzoek.

Vraag 14a

Zo ja, wanneer zijn de resultaten bekend? Kunt u ons de resultaten doen toekomen?

Antwoord:

Voordat de grond/bagger die is opgeslagen een (definitieve) bestemming krijgt, wordt deze onder andere onderzocht op PFOS en PFOA. Momenteel wordt hiervoor in overleg met de OD een onderzoeksprotocol opgesteld. Wij zullen u de resultaten te zijner tijd doen toekomen.

Vraag 14b

Zo nee, wat is de reden dat u deze mening bent toegedaan?

Antwoord:

Zie het antwoord op vraag 14a.

Vraag 15

Is er een verband tussen uw brief van 29 mei m.b.t. het uitstel van de resultaten van de haalbaarheidsstudie ten behoeve van het MER PARK21 en de PFOS/PFOA problematiek?

Antwoord:

Nee, er is geen verband.

Vraag 16

Bent u het met GroenLinks eens dat de gemeente een zorgplicht heeft m.b.t. de gezondheid richting werknemers op Schiphol en inwoners, nu blijkt dat er sprake is van verontreiniging met PFOS met grote omvang op en rond Schiphol?

Antwoord:

In het kader van de Arbeidsomstandighedenregelgeving heeft de werkgever een zorgplicht voor zijn werknemers. Dit geldt ook voor de opdrachtgever en aannemer bij grondwerkzaamheden. De verantwoordelijkheid voor de leefomgeving ligt onder meer bij de gemeente en de GGD.

De in de regio aangetoonde diffuse verontreiniging (ook in de gebieden rondom Schiphol) betreft hoofdzakelijk voor de betreffende functies (landbouw, wonen of industrie) geschikte en herbruikbare grond – het gaat om achtergrondconcentraties – waarbij volgens de inzichten van het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) geen risico's voor mens en milieu aan de orde zijn. Ook voor de bij de OD bekende locaties met ernstige bodemverontreiniging is geen sprake van directe humane risico's. De normering voor potentiële sanering uit de beleidsregel (voor PFOS: 8 µg/kg droge stof) is overigens gebaseerd op een voorzichtige inschatting van ecologische risico's. Bij dergelijke waarden zijn geen gezondheidseffecten voor de mens aan de orde.

Te saneren ernstig verontreinigde locaties moeten conform de Wet bodembescherming bij de OD ter goedkeuring ingediend worden. Hiermee wordt aan de zorgplichtbeginzelen voldaan. Zowel vanuit de Beleidsregel PFOS/PFOA Haarlemmermeer als het tijdelijk handelingskader is het vereist onderzoek te doen naar de kans op verontreiniging met PFAS-stoffen, zoals PFOS en PFOA. Wij zetten er, in samenwerking met de regiogemeenten, daarnaast op in om voor beide

stoffen een (regionale) bodemkwaliteitskaart op te stellen om meer inzicht te krijgen in de bodemkwaliteit en de mogelijkheden van (her)gebruik. Verder steunen wij onderzoek van de provincie naar de algemene diffuse aanwezigheid van PFAS-stoffen (algemene achtergrondwaarden).

Wij volgen, in samenwerking met de OD en de GGD, ook onderzoeken van het Rijk en het RIVM naar de (diffuse) verspreiding over Nederland, potentiële bronnen, risico's en vastlegging van normering in landelijke regelgeving.

Vraag 16a

Zo ja, wat gaat u doen?

Antwoord:

Zie het antwoord op vraag 16.

Vraag 16b

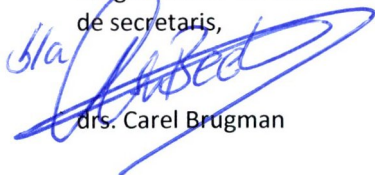
Zo nee, waarom niet?

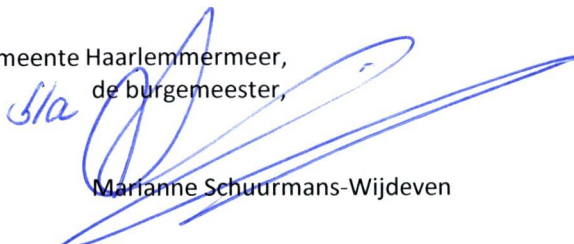
Antwoord:

Zie het antwoord op vraag 16.

Wij verwachten u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,
burgemeester en wethouders van de gemeente Haarlemmermeer,
de secretaris,

drs. Carel Brugman

Marianne Schuurmans-Wijdeven